

Súd: Najvyšší súd
Spisová značka: 3Cdo/123/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1113201113
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 12. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Renáta Gavalcová
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2025:1113201113.1

Uznesenie

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu X. L., narodeného B., zastúpeného advokátkou JUDr. Andreou Chorvátovou Nagyovou, IČO: 47134747, Kozárovce 632, proti žalovanej Slovenskej republike zastúpenej Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky, Bratislava, Štúrova 2, o náhradu škody, vedenom na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B1-8C/10/2013, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 24. apríla 2024 sp. zn. 10Co/69/2022, takto

rozhodol:

- I. Dovolanie o d m i e t a.
- II. Žalobcovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Bratislava I (v súčasnosti Mestský súd Bratislava IV) (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 28. septembra 2021 č. k. 8C/10/2013-263 (druhým v poradí) uložil žalovanej povinnosť do 30 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku zaplatiť žalobcovi sumu 3.132,43 eura predstavujúcu nárok na náhradu škody titulom nezákonného rozhodnutia (výrok I.), žalovanej uložil povinnosť do 30 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu vo výške 10.000 eur titulom nezákonného rozhodnutia (výrok II.), žalobu žalobcu vo zvyšnej časti zamietol (výrok III.) a žalovanú zaviazal povinnosťou zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 23 % (výrok IV.).

1.1. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalobca sa žalobou voči pôvodne žalovanej Slovenskej republike - Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky domáhal zaplata sumy 7.699,23 eura ako náhrady škody a sumy 50.000 eur ako nemajetkovej ujmy titulom nezákonného rozhodnutia a nesprávneho úradného postupu podľa zákona č. 514/2003 Z. z.. Súd prvej inštancie po zrušení rozsudku a vrátení veci odvolacím súdom na pojednávaní dňa 24. 08. 2021 strany sporu oboznámil s tým, že z uznesenia odvolacieho súdu jednoznačne vyplýva právny názor, že orgánom, ktorý má konať v posudzovanej veci je Generálna prokuratúra SR, a preto už následne s ďalšími orgánmi, ktoré zastupovali v predmetnej veci štát (Ministerstvom spravodlivosti SR a Ministerstvom vnútra SR), nekonal. Ďalej konštatoval, že na predmetnom pojednávaní žalobca uviedol, že z hľadiska hospodárnosti konania a vo svetle zrušujúceho uznesenia odvolacieho súdu si uplatňuje žalované nároky len na základe právneho titulu, ktorým je nezákonné rozhodnutie, a to uznesenie o vznesení obvinenia Okresného riaditeľstvo PZ SR Levice zo dňa 08. 08. 2008. Žalobca uviedol, že si uplatňuje skutočnú škodu vo výške 7.699,23 eura, ktorá mu vznikla ako náklady jeho právneho zastúpenia v trestnom konaní a znaleckého dokazovania v rámci odvolacieho trestného konania a zároveň si uplatňuje nemajetkovú ujmu vo výške 50.000 eur, ktorá odráža zásah do jeho osobnostných tráum v súvislosti s tým, že bol nedôvodne vystavený trestnému stíhaniu. V reakcii na uvedené žalovaný vzniesol námietku premlčania žalovanej nároku s odôvodnením, že žalobca sa nemajetkovej ujmy pôvodne domáhal titulom nesprávneho úradného postupu, pričom až na pojednávaní konanom dňa 24. 08. 2021 žalobca uviedol, že sa stotožňuje s právnym názorom súdu prvej inštancie, ako aj odvolacieho súdu, že nepreukázal existenciu nesprávneho úradného postupu, a preto si uplatňuje žalovaná nárok len titulom nezákonného rozhodnutia. Žalovaná mala potom za to, že žalobca si nemajetkovú ujmu titulom nezákonného rozhodnutia uplatnil až dňa 24. 08. 2021.

1.2. Konštatoval, že žalobca podal žalobu na súd dňa 14. 01. 2013, preto sa na danú vec aplikuje zákon č. 514/2003 Z. z. v znení účinnom od 01. 01. 2013 do 30. 06. 2023. Žalobcovi bolo vznesené obvinenie dňa 08. 08. 2008, pričom sťažnosť žalobcu proti tomuto uzneseniu príslušný prokurátor uznesením zo dňa 05. 09. 2008 zamietol a dňa 01. 06. 2009 podal na žalobcu obžalobu. Rozsudkom Okresného súdu v Leviciach zo dňa 23. 11. 2010 bol žalobca uznaný vinným zo skutku, ktorý mu bol kladený za vinu v obžalobe a bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní sedem rokov, avšak na základe odvolania žalobcu Krajský súd v Nitre rozsudkom zo dňa 21. 09. 2011 rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a žalobcu spod obžaloby oslobodil, pretože skutok nie je trestným činom. S poukazom na zrušujúce uznesenie odvolacieho súdu v prejednávanej veci, právny názor v ňom uvedený, a aktuálnu judikatúru vysvetlil, že ak v trestnom konaní, ktoré sa neskončilo právoplatným odsúdením obžalovaného, prokurátor zamietol sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa Policajného zboru alebo povereného príslušníka Policajného zboru a podal v trestnej veci obžalobu príslušnému súdu, orgánom konajúcim v mene štátu vo veci náhrady škody podľa ust. § 4 ods. 1 písm. f) zákona č. 514/2003 Z. z. v znení zákona č. 412/2012 Z. z. je od 01. 01. 2013 Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, pričom na prípadnú zmenu orgánu konajúceho v mene štátu prihliadne v takomto konaní súd z úradnej povinnosti. Následne sa súd prvej inštancie vysporiadal s námietkou premlčania vznesenou žalovanou, (ktorá tvrdila, že žalobca si uplatnil nemajetkovú ujmu titulom nezákonného rozhodnutia až 24. 08. 2021, teda po zákonnej premlčacej lehote), keď ustálil, že žalobca sa domáhal oboch nárokov titulom nezákonného rozhodnutia už podaním žiadosti o predbežné prejednanie nároku na náhradu škody a nároku na náhradu nemajetkovej ujmy zo dňa 20. 05. 2012 a následne žalobou doručenou súdu dňa 14. 01. 2013 i počas celého konania, preto námietku premlčania vyhodnotil za nedôvodnú. Vo vzťahu k existencii nezákonného rozhodnutia uviedol, že žalobca za nezákonné rozhodnutie považuje uznesenie Okresného riaditeľstva Policajného zboru SR Levice, Úradu justičnej a kriminálnej polície, zo dňa 08. 08. 2008 o vznesení obvinenia pre zločin týrania blízkej a zverenej osoby podľa ust. § 208 ods. 1 písm. a), ods. 2 písm. a) a podľa ust. § 138 písm. b) Trestného zákona, a to v kontexte rozhodnutia Krajského súdu v Nitre zo dňa 21. 09. 2011, ktorým bol žalobca oslobodený. Ustálil, že v danej veci teda existuje nezákonné rozhodnutie. Následne sa súd prvej inštancie zaoberal vyhodnotením toho, či došlo k vzniku škody a ujmy, a či je daná príčinná súvislosť medzi vzniknutou škodou a ujmu a nezákonným rozhodnutím. Súd prvej inštancie ustálil, že žalobca sa proti žalovanej domáhal aj zaplata nemajetkovej ujmy podľa ust. § 17 ods. 2, 3 a 4 zákona č. 514/2003 Z. z. vo výške 50.000 eur ako odškodnenia za spôsobenú fyzickú a psychickú traumu, ktorá mu vznikla silným narušením vzťahov v jeho súkromí, obavami zo straty zamestnania, obavami z finančného zruinovania, obavami zo straty občianskej cti, vážnosti, dobrej povesti a spoločenského postavenia vzhľadom na prebiehajúce trestné konanie, o to viac, že žalobca pochádza a žije v malom meste L., kde sa všetci obyvatelia navzájom poznajú. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti vysvetlil, že uplatnená výška nemajetkovej ujmy nemôže byť určená v rozpore s ust. § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z., podľa ktorého výška náhrady nemajetkovej ujmy nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu (zákon č. 215/2006 Z. z.), podľa ktorého celková suma odškodnenia nesmie presiahnuť 50 násobok minimálnej mzdy. Rozhodný čas na aplikáciu výšky minimálnej mzdy ustálil na deň podania žaloby na súd dňa 14. 01. 2013, kedy bola minimálna mzda určená sumou 337,70 eura, pričom maximálna výška náhrady nemajetkovej ujmy predstavuje sumu 16.885 eur. Uviedol, že pri určení výšky nemajetkovej ujmy podľa ust. § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z. z. zohľadnil aj osobu žalobcu, jeho doterajší bezúhonný život a prostredie malého mesta, v ktorom žil a žije, pracoval a stále pracuje. Prihliadol aj na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, závažnosť následkov, ktoré mu vznikli v súkromnom živote a závažnosť následkov, ktoré mu vznikli v spoločenskom uplatnení. Mal za to, že žalobca dostatočným spôsobom preukázal, že v dôsledku trestného konania, v ktorom mu hrozilo dlhodobé väzenie, keď na súde prvej inštancie mu bol uložený 7 ročný nepodmienečný trest odňatia slobody, sa výrazne zhoršilo jeho spoločenské uplatnenie, keďže dobrá mienka o žalobcovi je v očiach obyvateľov mesta L., kde žalobca býval a býva, nezvratne poškodená. Žalobca skutočne týmto trestným konaním zásadným spôsobom utrpel i v partnerskej oblasti života, keď už ženám nedôveruje, keďže predmetné trestné konanie iniciovala jeho partnerka, s ktorou vtedy žil v spoločnej domácnosti. Uveril žalobcovi, že v malom meste, kde sa všetci obyvatelia vzájomne veľmi dobre poznajú a každý o každom všetko vie, kde žalobca žil a stále žije, je v očiach mnohých žien považovaný za násilníka a nedôveryhodného muža. Poškodenie dobrého mena, serióznosti, korektnosti a psychickej stability žalobcovi neprospeli v práci a zhoršilo sa jeho pracovné postavenie. Žalobca pod vplyvom tohto deja bol nútený zmeniť spôsob života, utiahol sa do seba, žije menej spoločenským životom. Poukázal na to, že aj na jednotlivých pojednávaníach v danom spore bol viditeľný psychický posun žalobcu od prvotného hnevu, pocitu krivdy a ublíženia k nedôvere voči každému a všetkému, rezignácii až márnivosti. Žalobca v dôsledku trestného konania prišiel aj o zbrojný

preukaz a nemôže tak realizovať športovú streľbu. Podľa súdu prvej inštancie je nepochybné, že celé trestné konanie trvajúce niekoľko rokov bolo pre žalobcu veľmi traumatizujúce, psychicky náročné, o to viac, že súd prvej inštancie ho dokonca odsúdil na nepodmienečný trest odňatia slobody, takže mu reálne hrozilo že pôjde do väzenia na dlhé roky. Žalobca má dodnes psychické problémy, nemôže v noci spať, žije utiahnutý a izolovaný život. Záverom ustálil, že žalobca uniesol bremeno tvrdenia a dokazovania, a preto žalobe v tejto časti čiastočne vyhovel a uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu vo výške 10.000 eur, keď mal za to, že samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím žalobcovi. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol.

1.3. O trovách konania rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 a § 262 ods. 2 CSP tak, že žalobcovi, ktorý mal v konaní čiastočný úspech, priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 23 %, o výške ktorej rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej samostatným uznesením.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie žalovanej v rozsahu výrokov I., II. a IV., rozsudkom z 24. apríla 2024 sp. zn. 10Co/69/2022 rozhodol tak, že:

„Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v časti uloženia povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcovi 3.132,43 eura titulom nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím potvrdzuje. V napadnutej časti o prisúdení nemajetkovej ujmy žalobcovi vo výške 10.000 eur, rozsudok mení tak, že žalovaný je povinný zaplatiť titulom nemajetkovej ujmy žalobcovi 2.000 eur do 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia a vo zvyšku žalobu zamietla.

V konaní o náhradu majetkovej ujmy žiadnej zo strán nárok na náhradu trov konania nepriznáva. V konaní o náhradu nemajetkovej ujmy priznáva žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.“

2.1. Odvolací súd vo svojom rozhodnutí dôvodil, že ohľadom nemajetkovej ujmy žalobca na odvolacom pojednávaní (na výzvu odvolacieho súdu, aby ozrejmil dopad nezákonného rozhodnutia na jeho osobu a jeho život) vypovedal, že sa zhoršilo jeho spoločenské uplatnenie, ľudia sa s ním nechceli stykať, mali ho za tyrana, stratil kamarátov, nikde nechodil a sedel doma. Predtým bol so všetkými kamarátmi, teraz mu zostali len dvaja, traja kamaráti. V L. ho každý poznal, lebo mal v minulosti reštauráciu a potraviny. Ľudia o ňom rozprávali, že je násilník, počul aj také, že možno partnerku zabil a zakopal. Bol mu odobratý zbrojný preukaz a aj zbrane (po skončení trestného stíhania mu boli vrátené). Predtým sa venoval športovej streľbe, ale bez zbrojného preukazu nemohol športovať (po dobu 4 rokov). Trestné stíhanie na základe nezákonného rozhodnutia malo dopad na jeho zdravie, trpí nespavosťou, berie na to lieky, chodí kvôli nespavosti k psychológovi a psychiatrovi. Pred vznesením obvinenia bral lieky na spanie len občas, teraz, teda od tej doby pravidelne. Má problém so vzťahmi, od trestného stíhania mal len jednu partnerku, rozišli sa po tom, čo zistila za čo bol stíhaný a dostal sedem rokov. V súčasnosti partnerku nemá. Čo sa týka dopadu na jeho pracovnú sféru uviedol, že ho nikto nechcel zamestnať. V čase, keď mu bolo vznesené obvinenie, bol dobrovoľne nezamestnaný a zároveň konateľ s.r.o. bez príjmu. Nikto s ním nechcel obchodovať. Na otázku súdu, či vie predložiť nejaké zmluvy o obchodných partnerstvách uviedol, že v oblasti, v ktorej podniká sa zmluvy nerobia, ide o dopravu a nakladanie s iným ako nebezpečným odpadom. Od roku 2012 je konateľom v spoločnosti svojho syna. Trestné stíhanie malo dopad aj na jeho psychiku, keďže prvostupňový súd mu uložil nepodmienečný trest a rok musel žiť s tým, že možno pôjde do väzenia, až kým ho odvolací súd neoslobodil. Z výsluchov svedkov navrhnutých žalobcom pred súdom prvej inštancie odvolací súd zistil, že svedkyňa O. vypovedala, že o trestnom stíhaní žalobcu vedela, že sa šírili reči o žalobcovi, čo mu veľmi ublížilo, o tom, ako trestné stíhanie ovplyvnilo navrhovateľa, vie od neho, všimla si, že odkedy sa stala táto vec je uzavretejší, nevyhľadáva spoločnosť, je bez nálady. Jej vzťah k žalobcovi sa nezmenil, sú kamaráti. Svedok L. X. vypovedal, že žalobcu pozná od roku 2011, je jeho priateľ. O žalobcovi sa šírili informácie, že bol trestne stíhaný, podľa jeho názoru to žalobcovi neprosperovalo, nechodieval do spoločnosti. Keďže bol žalobca oslobodený, myslí si, že mu bolo ublížené. Z výsluchu svedka S. Q. vyplýva, že je priateľ žalobcu od detstva. Vnímал, že sa u žalobcu niečo deje, hovorilo sa, že je trestne stíhaný a aj odsúdený. On sa s ním kontaktovať neprestal, žalobca mu celú záležitosť vysvetlil. Žalobca odvtedy nemá stálu partnerku, nemá dobrú povesť, panuje k nemu nejaká nedôvera. Jeho vzťah k žalobcovi sa nezmenil a považoval ho napriek odsúdeniu za nevinného. Nárok na zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá žalobcovi vznikla v súvislosti s nezákonným rozhodnutím o vznesení obvinenia, mal odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie za preukázaný. Za dostatočné zadosťučinenie nemožno v tomto konkrétnom prípade považovať iba samotné konštatovanie porušenia práva, teda oslobodenie žalobcu spod obžaloby rozsudkom súdu. Preto ak súd prvej inštancie žalobcovi priznal finančné odškodnenie za jeho nemajetkovú ujmu, rozhodol správne. Po preskúmaní dôvodov a celkovej výšky odškodnenia,

ktoré žalobcovi prisúdil súd prvej inštancie v sume 10.000 eur, však dospel odvolací súd k záveru, že táto suma nie je primeraná, a preto ju znížil a žalobcovi priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2.000 eur, keď takúto náhradu považoval vzhľadom na zistenia z vykonaného dokazovania za primeranú. Prihliadol pritom na kritériá uvedené v znení ust. § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z. z., podľa ktorého sa výška nemajetkovej ujmy v peniazoch určuje s prihliadnutím najmä na a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení. Vyhodnotením vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalobca nepreukázal žiadnymi dôkazmi vznik nemajetkovej ujmy v oblastiach jeho osobného, pracovného, partnerského a spoločenského života v súdom prvej inštancie prisúdenej výške. Nepreukázal ani zhoršenie jeho zdravotného stavu. Okrem výsluchov svedkov, ktorých výpovede boli úplne všeobecné, nekonkrétne a z počutia, najmä od samotného žalobcu, (pričom svedok L. X. vypovedal, že žalobcu pozná až od roku 2011), a z vlastných tvrdení neprodukoval v konaní žiadny dôkaz o tom, že mu z dôvodu jeho trestného stíhania vznikla v týchto oblastiach konkrétna ujma v takej intenzite, že je potrebné ju odškodniť a už vôbec nie sumou 10.000 eur. Odvolací súd pritom vôbec nespochybňuje, že trestné stíhanie malo negatívny dopad na uvedené sféry života žalobcu, avšak na to, aby mohol dospieť k záveru, že žalobcovi vznikol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, je žalobca povinný intenzitu a následky nielen tvrdiť, ale aj preukázať dôkazmi. Žalobca však dôkazné bremeno ohľadom vzniku a závažnosti ujmy a následkov v osobnom, pracovnom, spoločenskom živote, resp. v zdravotnom stave takej intenzity, ktorý by v intenciách kritérií definovaných v ust. § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. odôvodňoval priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, neunesol. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie pripomína, že podľa ust. § 17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z. z. nemôže byť výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa odseku 2 vyššie ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu, ktorým je zákon č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi. Súd prvej inštancie s poukazom na ust. § 6 cit. zákona správne ustálil, že maximálna výška náhrady nemajetkovej ujmy, ktorú je možné žalobcovi priznať, je 16.885 eur (50-násobok minimálnej mzdy ustálenej ku dňu podania žaloby). Odvolací súd pri stanovení výšky finančného odškodnenia prihliadol na to, že žalobca bol stíhaný na slobode, nebol nijak obmedzený na osobnej slobode a od jeho obvinenia do právoplatného oslobodenia spod obžaloby uplynuli tri roky. Prihliadol aj na preukázanú skutočnosť, že žalobcovi boli počas trestného stíhania odobrané zbrane a zbrojný preukaz, najmä však na zásadnú okolnosť, že žalobca bol súdom prvej inštancie odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 7 rokov. Odvolací súd nepovažoval na potrebné preukazovať a vyhodnotil za daný závažný zásah do psychického stavu žalobcu, ktorý 10 mesiacov až do vynesenia oslobodzujúceho rozsudku odvolacím súdom žil s vedomím, že mu reálne hrozí dlhoročné väzenie. Ujmu, ktorá žalobcovi počas tohto obdobia vznikla, vyhodnotil odvolací súd za natoľko závažnú, že žalobcovi priznal náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy určil úvahou a za primerané a spravodlivé odškodnenie žalobcu ustálil sumu vo výške 2.000 eur, ktorú považuje za adekvátnu posudzovanému prípadu ako aj za zohľadňujúcu všetky jeho okolnosti, a tiež závažnosť ujmy žalobcu. Odvolací súd vzhľadom na vyššie uvedené dôvody rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti o prisúdení nemajetkovej ujmy žalobcovi vo výške 10.000 eur podľa ust. § 388 CSP zmenil tak, že žalovaný je povinný zaplatiť titulom nemajetkovej ujmy žalobcovi 2.000 eur do 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia a vo zvyšku žalobu zamietol.

2.2. O trovách celého konania o náhradu majetkovej ujmy rozhodol podľa ust. § 255 ods. 2 CSP, ktoré stanovuje, že ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. Každá zo strán mala v tomto konaní úspech len čiastočný, preto žiadnej zo strán nárok na náhradu trov konania nepriznal. V konaní o náhradu nemajetkovej ujmy priznal žalobcovi voči žalovanému podľa ust. § 255 ods. 1 CSP nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Keďže aktuálna právna úprava náhrady trov konania (Civilný sporový poriadok) neobsahuje tri osobitné skutkové podstaty (§ 142 ods. 1, 2 a 3 OSP), ale len dve, a to úpravu obsiahnutú v ustanovení § 255 ods. 1 a v ust. § 255 ods. 2 CSP, právna teória a napokon aj ustálená súdna prax sa zhodla na tom, že zásadu úspechu trov konania treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisela od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch nemožno konštatovať procesný neúspech žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku; žalobca má nárok na plnú náhradu trov konania, avšak výlučne len z prisúdenej sumy, (úspech žalobcu sa posudzuje čo do právneho základu a nie čo do výšky požadovanej a prisúdenej náhrady nemajetkovej ujmy). Táto súdna prax dopadá aj na posudzovanú vec.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu voči výroku II., ktorým rozsudok súdu prvej inštancie zmenil, podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“), ktoré odôvodnil poukazom na ustanovenie § 420 písm. f), § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP.

3.1. Dovolateľ uvádza, že odvolací súd nedostatočne posúdil podmienky rozhodujúce pre určenie výšky nemajetkovej ujmy podľa ust. § 17 ods. 3 zákon a č. 514/2003 Z. z.. Nie je možné súhlasiť s tým, že k vážnemu zásahu do jeho súkromia došlo len v trvaní 10 mesiacov, tento stav trval 36 mesiacov a mal za následok vážne zdravotné ťažkosti žalobcu a zásah do jeho súkromia s následkami, ktoré pretrvávajú do dnešného dňa. Na tieto skutočnosti odvolací súd neprihliadal. Posúdenie vyššie uvedených výpovedí svedkov odvolacím súdom ako výpovede nekonkrétne, „z počutia“, považuje za nesprávne majúce za následok, že odvolací súd hodnotením týchto dôkazov zistil neúplne skutkový stav a nesprávne vec posúdil. Dovolateľ považuje právny názor vyslovený v kontexte posúdenia výšky finančného odškodnenia v rozsahu 2.000 eur za nesprávny, majúci zásadný negatívny vplyv na posudzovanie súdneho konania ako spravodlivého. Rovnako tak s poukazom na neúplne zistený skutkový stav, nesprávne právne posúdenie výpovedí svedkov, žalobcu, absentuje v rozsudku následne riadne odôvodnenie, na základe čoho práve suma 2.000 eur je považovaná za dostatočnú. Súdne konanie trvá už 11 rokov, pričom dĺžku konania žalobca žiadnym spôsobom negatívne neovplyvnil. Tvrdenia žalobcu, že trpí zdravotnými problémami, neurasténiou (diagnóza F:48), nespavosťou, pritom vyplývajú priamo z predložených dokladov, ktoré žalobca predložil v odvolacom konaní. Nešlo pritom o doklady/dôkazy, ako uvádza odvolací súd v bode 29. odvolania, predložené oneskorene, ale o nové dôkazy preukazujúce, že následky nezákonného trestného stíhania trvajú od roku 2009 do dnešného dňa. Na uvedené dôkazy mal odvolací súd prihliadať. Dovolateľ navrhuje, aby dovolací súd rozhodnutie krajského súdu v napadnutej časti zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V prípade úspechu si uplatňuje nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

4. Žalovaná vo svojom vyjadrení k dovolaniu uviedla, že žalobca podaným dovolaním napáda nesprávne zistenie skutkového stavu odvolacím súdom, resp. nesprávne právne posúdenie zisteného skutkového stavu, ktoré dôvody však nie sú subsumovateľné pod dovolací dôvod podľa uvedeného zákonného ustanovenia. Dovolanie žalobcu tak podľa obsahu v skutočnosti predstavuje „ďalšie odvolanie“ voči rozhodnutiu odvolacieho súdu. Pokiaľ žalobca v podanom dovolaní namieta, že odvolací súd pri svojom rozhodovaní neprihliadol na listinné dôkazy predložené žalobcom ako prílohy k podanému vyjadreniu k odvolaniu žalovanej z 27. 02. 2024 (rôzne lekárske správy), majúce preukazovať negatívne následky vedeného trestného stíhania na zdravotný stav žalobcu, odvolací súd na tieto nemohol prihliadať s poukazom na ustanovenie § 373 ods. 4 CSP, v zmysle ktorého prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvej inštancie, možno uplatniť za splnenia podmienok podľa § 366 najneskôr v lehote na vyjadrenie k odvolaniu. Rozhodovacia prax odvolacieho súdu sa v otázke priznávania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v režime zákona č. 514/2003 Z. z. ustálila „len“ v tom smere, že pre vznik práva na náhradu nemajetkovej ujmy nestačí len tvrdenie, že nemajetková ujma vznikla, ale nemajetková ujma a príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom musia byť preukázané. V dovolaní napadnutom rozsudku zrozumiteľne a vyčerpávajúco vysvetlil, z akých dôvodov nepovažoval súdom prvej inštancie žalobcovu priznanú sumu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za primeranú, ktoré dôvody odvolací súd viedli k zníženiu súdom prvej inštancie priznanej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch. Žalovaná navrhuje dovolanie odmietnuť, alternatívne zamietnuť.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovne:

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania a v spojitosti s tým označiť v dovolaní náležitým spôsobom tiež dovolací dôvod. V dôsledku spomenutej viazanosti neskúma dovolací

súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8.1. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; jeho integrálnou súčasťou je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti jeho strán, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na predvídateľnosť rozhodnutia a na jeho riadne odôvodnenie, zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

8.2. Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného ustanovenia zákona treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

9. Dovolateľ namietal nedostatočné zistenie skutkového stavu veci, ako aj nesprávne vyhodnotenie dôkazov. Najmä poukazyval na to, že odvolací súd nedostatočne posúdil podmienky rozhodujúce pre určenie výšky nemajetkovej ujmy, a že názor vyslovený v kontexte posúdenia výšky finančného odškodnenia v rozsahu 2.000 eur považuje za nesprávny. Taktiež namietal, že na dôkazy, že žalobca trpí zdravotnými problémami, mal odvolací súd prihliadať.

10. Dovolací súd nie je oprávnenýprehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu, lebo je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

11. Dovolací súd k tejto námietke dovolateľa uvádza, že dokazovaním je časť civilného konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky, potrebné na rozhodnutie vo veci. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Súd v občianskom súdnom konaní nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu a nie účastníkov konania (viď tiež uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1Cdo/99/2011, 2Cdo/141/2012, 3Cdo/2012/2012, 4Cdo/125/2012, 5Cdo/251/2012, 6Cdo/36/2011 a 7Cdo/34/2011). Pokiaľ súd v priebehu civilného konania (prípadne) nevykoná všetky navrhované dôkazy alebo vykoná iné dôkazy na zistenie rozhodujúcich skutočností, nemožno to považovať za procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (viď R 125/1999). V takom prípade môžu byť síce nedostatočne zistené rozhodujúce skutkové okolnosti, (čo v konečnom dôsledku môže viesť dokonca až k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), táto nesprávnosť ale v zmysle už dávnejšej judikatúry najvyššieho súdu nezakladá vadu zmätočnosti (k tomu viď R 37/1993 a rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/219/2013, 3Cdo/888/2015, 4Cdo/34/2011, 5Cdo/149/2010, 6Cdo/134/2010, 6Cdo/60/2012, 7Cdo/86/2012 a 7Cdo/36/2011).

12. Ani nesprávne vyhodnotenie dôkazov, ktoré dovolateľ naznačuje v dovolaní, nie je v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu považované za vadu zmätočnosti, ktorá by zakladala prípustnosť dovolania. Súdna prax sa ustálila na názore, že ak súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, táto skutočnosť ale sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania (viď R 42/1993, ale aj rozhodnutia sp. zn. 1Cdo/85/2010, 1Cdo/18/2011, 3Cdo/268/2012, 4Cdo/314/2012, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/104/2010, 7Cdo/248/2012).

13. Podľa právneho názoru odvolacieho súdu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (viď rozhodnutia sp. zn. 3Cdo/26/2017,

4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017, 2Cdo/344/2021). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017 a III. ÚS 504/2024, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neutržateľnosti.

14. Konanie odvolacieho súdu v prejednávanej veci však takéto vady nevykazuje. Prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09). Podľa názoru dovolacieho súdu odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu v spojení s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 393 ods. 2 CSP a § 220 ods. 2 CSP. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu ako aj z rozhodnutia súdu prvej inštancie vyplýva, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, pričom podľa názoru dovolacieho súdu zistené skutkové závery odvolacieho súdu nie sú svojvoľné, neutržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý (riadny) proces.

15. Odvolací súd sa vo svojom rozhodnutí v bodoch 25. až 30. rozsiahlo vysporiadal s výškou náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (ako aj výsluchmi svedkov), kde okrem iného uviedol, že „... Po preskúmaní dôvodov a celkovej výšky odškodnenia, ktoré žalobcovi prisúdil súd prvej inštancie v sume 10.000 eur, však dospel odvolací súd k záveru, že táto suma nie je primeraná, a preto ju znížil a žalobcovi priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 2.000 eur, keď takúto náhradu považoval vzhľadom na zistenia z vykonaného dokazovania za primeranú. Prihliadol pritom na kritériá uvedené v znení ust. § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z. z., podľa ktorého sa výška nemajetkovej ujmy v peniazoch určuje s prihliadnutím najmä na a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení. Vyhodnotením vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalobca nepreukázal žiadnymi dôkazmi vznik nemajetkovej ujmy v oblastiach jeho osobného, pracovného, partnerského a spoločenského života v súdom prvej inštancie prisúdenej výške. Nepreukázal ani zhoršenie jeho zdravotného stavu. Okrem výsluchov svedkov, ktorých výpovede boli úplne všeobecné, nekonkrétne a z počutia, najmä od samotného žalobcu (pričom svedok L. X. vypovedal, že žalobcu pozná až od roku 2011), a vlastných tvrdení neprodukoval v konaní žiadny dôkaz o tom, že mu z dôvodu jeho trestného stíhania vznikla v týchto oblastiach konkrétna ujma v takej intenzite, že je potrebné ju odškodniť a už vôbec nie sumou 10.000 eur. Odvolací súd pritom vôbec nespochybnuje, že trestné stíhanie malo negatívny dopad na uvedené sféry života žalobcu, avšak na to, aby mohol dospieť k záveru, že žalobcovi vznikol nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, je žalobca povinný intenzitu a následky nielen tvrdiť, ale aj preukázať dôkazmi. Žalobca však dôkazné bremeno ohľadom vzniku a závažnosti ujmy a následkov v osobnom, pracovnom, spoločenskom živote resp. v zdravotnom stave takej intenzity, ktorý by v intenciách kritérií definovaných v ust. § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. odôvodňoval priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, neunesol ... Odvolací súd pri stanovení výšky finančného odškodnenia prihliadol na to, že žalobca bol stíhaný na slobode, nebol nijak obmedzený na osobnej slobode a od jeho obvinenia do právoplatného oslobodenia spod obžaloby uplynuli tri roky. Prihliadol aj na preukázanú skutočnosť, že žalobcovi boli počas trestného stíhania odobrané zbrane a zbrojný preukaz, najmä však na zásadnú okolnosť, že žalobca bol súdom prvej inštancie odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 7 rokov. Odvolací súd nepovažoval na potrebné preukazovať a vyhodnotil za daný závažný zásah do psychického stavu žalobcu, ktorý 10 mesiacov až do vynesenia oslobodzujúceho rozsudku odvolacím súdom žil s vedomím, že mu reálne hrozí dlhoročné väzenie. Ujmu, ktorá žalobcovi počas tohto obdobia vznikla, vyhodnotil odvolací súd za natoľko závažnú, že žalobcovi priznal náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy určil úvahou a za primerané a spravodlivé odškodnenie žalobcu ustálil sumu vo výške 2.000 eur, ktorú považuje za adekvátnu posudzovanému prípadu ako aj za zohľadňujúcu všetky jeho okolnosti, a tiež závažnosť ujmy žalobcu...“

16. Taktiež sa odvolací súd riadne vysporiadal s nevykonaním dokazovania žalobcom predloženými listinnými dôkazmi (rôznymi lekáorskými správami), priloženými k jeho oneskorenému vyjadreniu k odvolaniu žalovaného, pričom konštatoval, že odvolací súd na uvedené dôkazy nemohol prihliadnuť, pretože je v zmysle ust. § 383 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie, a nemôže prehodnotením dokazovania, ktoré vykonal súd prvej inštancie, odlišne posúdiť skutkový stav prejednávanej veci. Odvolací súd vyhodnotil, že v posudzovanej veci o tzv. novoty v odvolacom konaní nešlo, nakoľko podľa jeho názoru žalobcovi nič nebránilo v tom, aby listinné dôkazy, ktorý priložil k oneskorenému vyjadreniu, uplatnil už v konaní pred súdom prvej inštancie.

17. Z prieskumnej povahy dovolacieho konania a z charakteru dovolacieho konania vyplýva, že dokazovanie sa v ňom nevykonáva a dovolaciemu súdu ani neprislúcha prehodnocovať dôkazy vykonané v konaní na súdoch nižšej inštancie. To akým spôsobom súd vykonáva a vyhodnocuje jednotlivé dôkazy, na ktoré prihliadne a v akej miere, je vždy vecou konajúceho súdu. Dovoláním sa nemožno domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolateľom tvrdené nesprávne hodnotenie dôkazov nie je preto spôsobilé založiť bez ďalšieho zmätočnosťnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP. Dovolací súd v posudzovanom spore nezistil v postupe súdu nižšej inštancie pochybenia alebo vady v procese dokazovania a jeho hodnotenia, predstavujúce porušenie práva žalobcu na spravodlivé súdne konanie.

18. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, vyplývajúca z ústavného princípu nezávislosti súdov. Táto zásada znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamená, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak, konečné meritórne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (porov. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 729). V prípade nesprávneho hodnotenia dôkazov však nejde o dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP. Porušením práva na spravodlivý proces nie je pritom iné hodnotenie vykonaných dôkazov súdom, než aké sú predstavy strany sporu.

19. To, že dovolateľ so skutkovými závermi vyjadrenými v odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu nesúhlasil a nestotožnil sa s nimi, nemôže samo osebe viesť k založeniu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

20. Na základe vyššie uvedeného možno uzavrieť, že odvolací súd v konaní nepostupoval spôsobom, ktorý by bol v rozpore s kogentnými procesnými ustanoveniami, a ktorým by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľ neopodstatnene namietal nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorý mal znemožniť uskutočňovanie jeho procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Dovolací súd preto dovolanie žalobcu v tejto časti ako procesne neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

21. Dovolací súd sa ďalej zaoberal s namietaným dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP.

22. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

23. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

23.1. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k

riešení právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a) CSP (viď rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/203/2016, 3Cdo/6/2017, 3Cdo/67/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017).

24. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj ústavný súd) uviedol vo svojom uznesení I. ÚS 215/2022 k odmietnutiu dovolania pre nespĺnenie náležitostí zadefinovania dôvodov prípustnosti mimoriadneho opravného prostriedku (aj keď súčasná judikatúra ústavného súdu uprednostňuje materiálny prístup k vymedzeniu dovolacích dôvodov zo strany najvyššieho súdu - I. ÚS 336/2019, IV. ÚS 479/2021), že dovolací súd si bez náležitého vymedzenia právnej otázky dovolateľom nemôže túto otázku vyabstrahovať z dovolania sám (II. ÚS 29/2021). Ústavne konformné riešenie vyžaduje, aby právna otázka z dovolania jasne vyčnievala a takisto, aby z dovolania vyčnievalo aj právne posúdenie vecí, ktoré dovolateľ pokladá za nesprávne s uvedením toho, v čom má spočívať táto nesprávnosť. Dovolateľ, resp. jeho advokát musí preto pripraviť jasné, vecné a zmysluplné vymedzenie nesprávneho právneho posúdenie spornej právnej otázky.

25. Najvyšší súd konštantne judikuje vo svojich rozhodnutiach, že len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Treba zdôrazniť, že o otázku relevantnú z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 CSP sa nejedná pri riešení otázky, či strana sporu (ne)uniesla dôkazné bremeno, bremeno procesnej zodpovednosti za výsledok v spore, pretože záver súdu o tom, či strana sporu (ne)uniesla dôkazné bremeno, ktoré ju v tom-ktorom spore zaťažovalo, spočíva v každom jednotlivom prípade (v každom jednotlivom civilnom sporovom konaní) na posúdení vysoko individuálnych, konkrétnych skutkových okolnostiach, ktoré súd posudzuje v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov. Pri hodnotení dôkazov nemožno odvolaciemu súdu vyčítať pochybenia, a preto ani nemožno polemizovať s jeho závermi, ktoré dovolateľ namieta. Dovolací súd totiž nie je v rámci dovolacieho konania oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, keďže je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

26. V danom prípade z obsahu dovolania žalobcu je zrejmé, že dovolateľ uviedol z pohľadu požiadaviek vyplývajúcich z obsahu ním uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 CSP všeobecnú charakteristiku nesprávností, ku ktorým podľa jeho názoru došlo pri právnom posudzovaní veci odvolacím súdom, avšak nekonkretizoval právnu otázku, na riešení ktorej založil odvolací súd svoje rozhodnutie. Inak povedané riadnym spôsobom nenastolil, nevymedzil, nepomenoval právnu otázku zásadného významu, pričom uvedené vymedzenie nebolo možné ani vyabstrahovať z dovolania ako celku (postupujúc podľa § 124 ods. 1 CSP) bez toho, aby bola znevýhodnená procesná protistrana.

27. Vychádzajúc z obsahu dovolania dovolateľ v skutočnosti vyčítal odvolaciemu súdu nesprávne zistenie skutkového stavu veci a nesprávne vyhodnotenie vykonaných dôkazov a to, že odvolací súd nesprávne, resp. nedostatočne vyhodnotil určenie výšky nemajetkovej ujmy. V dovolaní vyjadril nesúhlas s právnymi závermi odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie, že nemali zodpovedané a dôkazmi preukázané všetky skutočnosti.

28. Dovolací súd považuje za potrebné tiež zdôrazniť, že dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvej a druhej inštancie, na ktorých je založené napadnuté alebo jemu predchádzajúce rozhodnutie, ani prostriedkom určeným na prehodnotenie vykonaného dokazovania. Naopak dovolací súd je podľa § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Len samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, ako i sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci významovo nezodpovedajú predpokladom prípustnosti dovolania, ktoré sú definované v § 432 CSP v spojení s § 421 ods. 1 CSP. Dovolanie podané pre nesprávne právne posúdenie nemožno odôvodniť spochybnením skutkových záverov súdov nižšej inštancie na základe tvrdeného nesprávneho vyhodnotenia dôkazov. Prelomenie stavu právnej istoty nastolenej právoplatnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu konštatovaním prípustnosti dovolania v danom prípade do úvahy neprihádza.

29. Pokiaľ by dovolací súd absenciu konkrétne vymedzenej právnej otázky nezohľadnil a napriek tomu by pristúpil aj k posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania, uskutočnil by procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj 1Cdo/23/2017, 2Cdo/117/2017, 3Cdo/6/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/78/2017, 3Cdo/61/2024). Ak by bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu [a na tom základe ho (dokonca) prípadne zrušil], porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

30. S poukazom na uvedené dovolací súd uzatvára, že v dovolaní nie je dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 CSP vymedzený spôsobom uvedeným v § 432 až § 435 CSP, a preto dovolanie aj v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. f) CSP bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia.

31. Rozhodnutie o trovách dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

32. Toto uznesenie bolo prijaté senátom najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.